Päiväys	Muutos	Tunnus

38.1.207.1.005-44

PRESIDENTIN LAITURI

Laiturin historiaa

Laiturin tarkkaa rakentamisvuotta ei tiedetä. Se on rakennettu kahdessa osassa ns. hirsiarkkulaiturina. Laituri on L:n muotoinen siten, että rantaan tukeutuva varsiosa (hirsiarkut 1 ja 2) on rakennettu noin 1800-luvun puolessavälissä ja oletettavasti 1800-luvun lopulla rakennettiin hirsiarkku 3, joka muodostaa laiturin merenpuoleisen vinkkeliosan. Höyrylaivat, myöhemmin myös vesibussit ovat kiinnittyneet vinkkeliosaan. Nykyään laituria käyttävät pienehköt risteilyalukset mm. höyrylaiva s/s Ukkopekka, vesibussit ja taksiveneet. Laiturissa on joitakin vieraspaikkoja kaupungissa asiointia varten. Laiturin nykykäytöstä mainintana, että Naantalin kaupunki järjestää laituritilä, laiturin nykyisen nimen mukaisesti vuosittain tervetuliaisvastaanoton tasavallan presidentille.

Laituria on historiansa aikana kutsuttu usealla nimellä, mm. Höyrylaiva-, Vesibussi-, Halko-, Ukko-Pekan laituriina ja nyttemmin Presidentin laituriina.

Laituria on korjattu viime vuosisadalla useita kertoja. Laiturin kaupunkikuvallinen kokonaisilme ei kuitenkaan ole vuosien varrella juurikaan muuttunut. Hirsiarkkujen rakenteet ovat olleet enemmän tai vähemmän näkyvissä. Laituri on saanut kokonaisvaltaisemman pystylankutuksen hirsiarkkujen suojaksi viimeisimmän 1983 peruskorjauksen yhteydessä. Laiturin kaiteet penkkeineen ovat olleet alusta lähtien osa laiturirakenteita. Kaiteiden puuleikkauksien muotokieli on noudattanut kulloisen ajan ihanteita. Laiturin kaiteet ovat olleet yhdessä Rantakadun rannan kivimuurien kaiteiden kanssa samaa kokonaisuutta vasta 1980-luvulta lähtien.

Viimeisin, merkittävä peruskorjaus on vuodelta 1983. Tällöin uusittiin kansilankutus ja vedenpinnan yläpuoliset hirsiarkkurakenteet sekä penkki- ja kaiderakenteet. Peruskorjauksessa betonoitiin hirsiarkku 1 ja arkun päällä ollut puukansi vaihdettiin louhetäyton varaan valettuun asfalttiin. Hirsiarkkujen 2 ja 3 alkuperäisten arinoiden ja alahirsien päälle asennettiin noin 150 x 200 mm:n höylähirsistä uudet hirsikehät, joita ei täytetty koko korkeudeltaan kiviloueheella. Hirsiarkut tuettiin juntatuin puupaaluin pohjakerroksiin. Primääirakenteena hirsiarkkuihin lovettuina toimii halkaisijaltaan noin 250 - 400 mm paksut painekyllästetyt sorvatut vaakapuupalkit (sähköpylväs tv.) Laiturin itäreunan palkkirakenne tukeutuu hirsiarkkujen 1 ja 2 välissä betonirakenteisiin pilasterein. 1983 toteutettu painekyllästetty lankkukansi (50 x 150mm) naulattiin painekyllästettyihin 150 x 150mm:n painekyllästettyihin parruihin. Tehdyllä peruskorjauksella ei ollut suurta merkitystä laiturin ulkoiselle kokonaisilmeelle.

Laiturin merkitys

Laiturin on Naantalille merkittävä niin kulttuurihistoriallisesti kuin kaupunkikuvallisesti. Laituri on keskeisellä paikalla Naantalin Vanhankaupungin rannalla ja se on ollut eräänlainen solmupiste ja kiinnityspaikka saaristosta ja kauempaakin saapuneille aluksille, niin valtion päämiehille, matkailijoille kuin kaupungin elinkeinoille ja asukkaille.

Nykytilanne

Laiturin vuoden 1983 peruskorjauksen jälkeen laiturille on tehty lähinnä ylläpitokorjauksia. Nyt on havaittavissa, että osa hirsiarkkujen hirsistä on lahonnut ja rakenteesta on irronnut hirsiä. Hirsiarkkujen alta etenkin pohjoisreunalta eroosio on syövyttänyt merenpohjaa. Siihen on vaikuttanut aiemmat ruoppaukset ja risteilyalusten liikennöinti. Tällä hetkellä hirsiarkut 2 ja 3 ovat osittain tyhjän päällä. Käsillä olevan korjaussuunnittelun yhteydessä on todettu, että merenpohja luiskaantuminen on muotoutunut kaltevuuteen, jossa suurempia eroosiovaikutuksia ei enää tulisi. Laiturin verhoilulaudoissa sekä niiden kiinnikehirsissä on myös havaittu lahoa tehtyjen pienten korjaustöiden yhteydessä.

Lähtökohdat laiturin käsillä olevan peruskorjauksen suunnitteluun

Presidentin laiturin suunnittelun lähtökohtia ovat valtakunnalliset rakennetun kulttuuriympäristön ja kulttuurimaiseman arvot, mm. historiallisista, rakennushistoriallisista, arkkitehtonisista, rakennusteknisistä, taiteellisista ja maisemallisista näkökulmista.
Suunnittelua ja rakennuslupaprosessia ohjaa lainvoimainen Naantalin Vanhankaupungin asemakaava määräyksineen. Kansallismaiseman merkityksen ohella, kohteesta hankitut lausunnot sekä selvitysaineistot loivat lähtökohtia laiturin suunnittelulle.
Laiturin, kuten yleensäkin Naantalin Vanhankaupungin rakennetun ympäristön korjaamisen suunnittelu edellyttää alueen tai kohteen ominaispiirteiden; rakenteiden, materiaalien, tyylipiirteiden tms. säilyttämistä tai hävinneiden rakennusosien / -tapojen mahdollista palauttamista. Suunnittelun ja erityisesti korjaamisen tavoitteena on myös tukea kohteen käytön historian jatkuvuutta.

Asemakaava
Suunnittelun lähtökohtana on voimassa oleva Naantalin Vanhankaupungin asemakaava (Ak-51). Laiturilla on suojelumääräys s-la: *"Kaupunkikuvan säilymisen kannalta merkittävä laituri, jonka ulkoasua ei ilman perusteltua syytä saa muuttaa. Laituria uusittaessa tai korjattaessa sen näkyvien osien materiaali ja ulkonäkö tulee säilyttää, tai siihen voidaan tehdä ainoastaan entistämisen luontoisia muutoksia."*

Laiturin suunnittelusta

Nykyisen laiturirakenteen korjauksen suunnittelun lähtökohdaksi on otettu hirsiarkkujen ja puurakenteiden säilyttäminen.
Olemassa olevaa laituria puretaan vain niiltä osin kuin uusien teräspaalu- / pollarirakenteiden toteuttaminen vaativat. Laiturin puurakenteet kestävät nykyisellään laiturikannen kevyen kuormituksen ja sille asetetaan käyttörajoituksia ajoneuvoliikenteelle. Alusten kiinnittymisestä syntyvät tärinä-, törmäys- ja jääkuormien vaikutukset ohjataan uusille teräsrakenteille. Laituria huolletaan jatkossa ylläpitokorjauksin.
Valittu korjaustapa huomioi ja säilyttää rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja. Suunnitteluratkaisu mahdollistaa tulevissa korjaustoimenpiteissä ratkaisumalleja, jotka edesauttavat kohteen säilymistä ja sopivat laiturin historialliseen kokonaisuuteen. Alkuperäisten rakennusosien ja pintamateriaalien ohella myös aikojen kuluessa tehdyt muutokset ja lisäykset sekä laiturin ajallinen kerroksellisuus olisi perustelumin säilytettävissä.
Toteutettava teräspaalutus rakenteineen ei estä hirsiarkkujen 2 ja 3 pohjoiselle sivulle merenpohjan eroosioherkkyyttä huomioivia tuentakorjauksia. Myös hirsien korjaaminen on mahdollista toteuttaa myöhemmin.

Purettavat ja uudet puurakenteet: (teräsrakenteet, ks. rakennesuunn.)
Kansi- ja pohjoissivun pystylankutusta puretaan vain niiltä osin kuin se on tarpeellista. Puretut pintarakenteet korvataan samankokoisilla puusilla ja ne käsitellään kuten olemassa oleva pintarakenne.
Kannen kantavia puurakenteita puretaan suunnitelmissa osoitetussa laajuudessa uusien teräsrakenteiden kohdilla. Kantavat puurakenteet tuetaan suunnitelmien mukaan.

Presidentin laituri kaakosta

PRESIDENTIN LAITURI

- laivapaikkoja 2 kpl
- venepaikkoja 10 kpl
- taksivenelaituri

Laiturin olemassa olevat pintamateriaalit:

KL kansilankutus, painekyllästetty puu 150 x 60 mm
RK reunakivi, graniittia, merenpuoleinen pystysivu lohkopintainen, muut sivut ristipäähakattu,
AS asfaltti

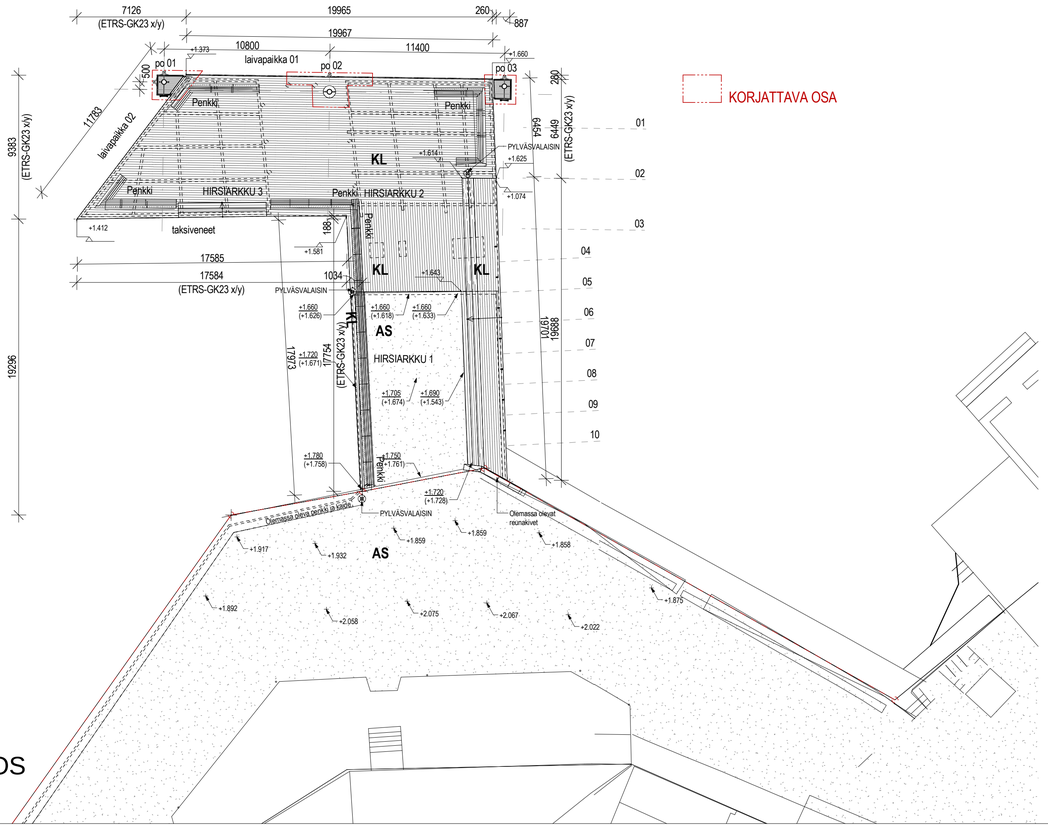

1 ASEMAPIIRROS
1 : 200

KORKEUSJÄRJESTELMÄ: N2000
KOORDINAATTIJÄRJESTELMÄ: ETRS-GK23

Kaupunginosa/kylä	Korttelitila	Tontti/Rn:o	Viranomaisen arkistomerkinnät
1			

Rakennustoimenpide	Piirustuslaji	Juokseva n:o
POLLARIRAKENTEIDEN KORJAUS POHJOISREUNALLA	PÄÄPIIRUSTUS	1 / 5

Kohteen nimi ja osoite	Piirustuksen sisältö	Mittakaava
PRESIDENTIN LAITURI MANNERHEIMINKATU - VANHANKAUPUNGIN RANTA 21100 NAANTALI	ASEMAPIIRROS	1 : 200

Naantali

Suunnittelija	Työn n:o	Piirustuksen n:o
MTS	**ARK**	**01-01**

NAANTALIN KAUPUNKI
TEKNISET PALVELUT / MAANKÄYTTÖOSASTO
KÄSITYÖLÄISKATU 2 21100 NAANTALI

MIKA SAHLSTRÖM
ARKKITEHTI SAFA, YKS 560
PUH. +358 44 4171 380

Tiedoston nimi	Päiväys
	27.11.2017